

8. ЦЕДЕМ переклав рішення ЄСПЛ із доступу до інформації.
 dostup.pravda.com.ua. 2016 р.
<https://dostup.pravda.com.ua/digest/publications/tsedem-pereklav-rishennia-yespl-iz-dostupu-do-informatsii-tekst>.

Мельник С.О.,
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського
2 курс бакалавра, спеціальності "Право"
Науковий керівник: Кронівець Т.М.,
кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри фундаментальних
і приватно-правових дисциплін

ПРАВОВІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ ЗАХИСТУ ОСВІТНІХ ПРАВ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ В ІТАЛІЇ ТА ФІНЛЯНДІЇ

Впродовж останніх років в країнах Євросоюзу та Україні значна увага приділяється дітям з особливими потребами, і активне залучення їх у суспільство. Значні проблеми дітей з інклюзією досліджували значна частка як і зарубіжних так і вітчизняних вчених.

На сьогодні права дітей з особливими потребами, закріплені багатьма міжнародними нормативно-правовими актами, зокрема й Конвенцією про права дитини [3, с.52].

Одним із ключових завдань суспільства, є завдання забезпечити всіх громадян держави, рівними можливостями не зважаючи на їх соціальний статус, стан здоров'я, віросповідання і т.д. Серед країн Євросоюзу розглянемо правові та соціоосвітні особливості впровадження інклюзивної освіти в Італії яка є першопрохідцем через нормативного забезпечення інклюзивної освіти та Фінляндії яка наразі демонструє надпотужні результати.

Так, Італія одна з перших визнала потребу запровадити та реалізувати ідеї розвиненого та інклюзивного навчання [2]. Згідно до додатків, що були

розроблені до "Закону про освіту" в Італії 1977 р. діти, що мають обмежені можливості повинні ходити до школи, яка близько розташована до їх дому, також вони будуть вчитися разом з іншими дітьми і також мають бути забезпечені необхідною підтримкою з боку вчителів та різних фахівців у сфері освіти.

В освітніх Департаментах провінцій Італії існують консультативні органи. Співробітники цих консультативних органів здійснюють організацію навчання дітей з інклюзією, їх повноцінний супровід.

Асистенти вчителів, що працюють в шкільних закладах освіти надають необхідну допомогу дітям з обмеженими можливостями. А також несуть спільну з вчителем відповідальність за клас, де є діти з особливими потребами [2].

Щодо питання, що навіть уроки фізичної культури, діти з обмеженими можливостями, також здійснюють рухову активність. Саме завдяки фізичній активності, діти, що потребують здійснення розумової або фізичної корекції, можуть досягти найвищих результатів в аспекті навчання [3, с. 53].

Ще однією особливістю інклюзивних класів Італії є те, що вже в початковій школі практикуються групові завдання. З метою виховання в учнів толерантного ставлення до дітей з особливими потребами, серед учнів обирають лідера, в якого одним з обов'язків є допомагати дітям з особливими потребами.

Завдяки чітким законодавчим нормам, існує привілейований механізм запису і доступу дітей з особливими потребами до освіти. Досить часто батьки домовляються з асистентами вчителів про певну кількість годин, що будуть приділені тій чи іншій дитині з інклюзією, В Італії у початковій школі максимальне навантаження на асистентів вчителів складає 22 години на тиждень, хоча мінімальним навантаженням є 10-12 год. на тиждень. А в середній школі 18 годин на тиждень є максимальним навантаженням. Супровід соціальними асистентами дітей зі складними випадками стану здоров'я сприяє соціалізації дітей, їх гармонійному перебуванню в колективі [4].

Таким чином, ми можемо помітити спільні риси із правовою системою та системою соціального супроводу щодо навчання та соціалізації дітей з особливостями розвитку в Україні та Італії.

Дещо інший підхід до навчання дітей з особливими освітніми потребами демонструє Фінляндія. Протягом останнього десятиліття ця держава розвинула одну з найефективніших моделей сучасної системи освіти. Аспект інклюзії у Фінляндії реалізується згідно принципу "школа для всіх", та розвивається вже понад 20 років.

Фінляндія є однією з учасників Конвенції ЮНЕСКО боротьби з дискримінацією в галузі освіти. Права дітей з особливими освітніми потребами закріплені через приєднання до рамкових міжнародних документів, зокрема Саламанської декларації щодо освіти осіб з особливими освітніми потребами та Конвенції про права інвалідів.

Аналізуючи нормативно-правові акти та наукову літературу, відзначимо, що інклюзивний підхід є ключовим принципом організації базової освіти та всі основні принципи впровадження інклюзивної освіти закріплені на законодавчому рівні.

При опрацюванні Концепції розвитку інклюзивної освіти, відповідно до якої здійснюється втілення в життя виокремлено наступні положення: кожна дитина виконує індивідуальні завдання призначені саме їй кваліфікованими працівниками; у допомозі учням з особливими освітніми потребами бере участь весь шкільний колектив; дітям з інклюзією надаються компенсаторні індивідуальні засоби та необхідне обладнання за рахунок держави; учням з порушенням мобільності надається помічник, а з порушеним слухом – сурдоперекладач [1].

Інклюзивне навчання у фінських школах реалізується керуючись наступними принципами: здійснюється інтеграція дітей ООП у звичайні класи; відбувається навчання в змішаних класах, де кількість дітей може досягати 25

учнів; диференційоване спеціальне навчання у відповідних спеціальних класах, де переважає кількість дітей з важкими порушеннями (з такими дітьми працюють щонайменше 2-3 людини, а також асистент). Кількість дітей в класах з важкими порушеннями може становити до 10 осіб.

Організацію супроводу і підтримку батькам, вчителям та й самим дітям з ООП надають відповідні державні освітньо-консультативні центри. На сьогодні основною проблемою, не тільки а інклюзивній освіті, але й загальній у Фінляндії є недостатня професійна підготовка кадрів [1].

Ключовим елементом інклюзивності шкіл Фінляндії є не лише надання доступу до отримання освіти абсолютно кожній дитині, а й концентрація уваги на сильних сторонах дітей з особливими потребами. Перш ніж допустити дитину з інклюзією до навчання, визначають їх складнощі, і надають необхідну допомогу розвиваючи саме сильні сторони.

Повертаючись, до питання добору кадрів для інклюзивних класів, зазначимо, що у Фінляндії існує три типи вчителів.

1 тип : Спеціальні педагоги, робота, яких полягає в наданні допомоги, коли вже з'являються проблеми (вони не перебувають у класах постійно).

2 тип : Спеціальні педагоги, які працюють у спеціальних класах, які значно менші за звичайні.

3 тип : Дошкільні педагоги, які мають дві освіти, а саме: освіта вчителя садочку та спеціальну освіту.

У переважній кількості держав, робота з дітьми з інклюзією починається зі встановлення їх діагнозів. Але Фінляндія є винятком. У Фінляндії навчання розпочинається зі звичайних класів, але за винятком дітей з важкими випадками. Основна ідея фінської системи освіти полягає в тому, щоб якомога раніше виявити освітні потреби дитини. Якщо не допомагає легке втручання, поведінка або освітні проблеми залишаються тоді вже підключається відповідна спеціальна група, яка складається зі шкільного психолога, шкільного консультанта,

шкільної медсестри, класного керівника, учителя фінської мови і також спеціального педагога. Також у роботу можуть бути включені директор даного навчального закладу, зауважимо, що персональний склад спеціальної групи може змінюватись з урахуванням потреб дитини.

Одним із викликів для фінських вчителів є те, що у класі може бути декілька учнів з інклюзією, це збільшує навантаження на педагогів, тому у деяких класах учні з інклюзією мають можливість використовувати послуги спеціального педагога [5].

Таким чином, використовуючи кращі практики європейського досвіду для України ми досягнемо головної мети – створення дієвої системи захисту прав дитини з особливими потребами в освітній сфері. Дійсно досвід ЄВ для України в правовій сфері надзвичайно важливий [6, с.77]. Україна навіть під час повномасштабного збройного конфлікту активно розвивається, йде євроінтеграційним шляхом розвитку, впроваджує нормативні акти спрямовані на забезпечення захисту прав людини.

Список використаних джерел:

1. Винничук О.Т. Особливості інклюзивної освіти: досвід Фінляндії «І Всеукраїнська міждисциплінарна науково-практична конференція «Інклюзивна освіта: ідея, стратегія, результат». Вінниця, 2021. с. 37-40;
2. Іванюк Т., А.Семенюк. Стан розвитку інклюзивної освіти в Італії та Україні». Науковий процес та наукові підходи: методика та реалізація досліджень. матеріали конференції. Одеса, 2020, с. 56-58;
3. Клевака Л.П., Єсін В.В., Досвід Італії з організації інтегративного та інклюзивного навчання як найприйнятнішої для дітей з інвалідністю форми здобуття освіти. Актуальні проблеми навчання та виховання людей в інтегрованому освітньому середовищі у світлі реалізації конвенції про права осіб з інвалідністю: Тези доповідей XVI Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 23–24 листопада 2017 р.) Частина 1. С. 51-53

4. Кудрик Н. «Міріам – наш скарб»: як працює інклюзивна школа в Італії. Радіо свобода. 08.12.2017 URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/28903443.html>

5. Топол В. Що особливого у фінській інклюзивній освіті. Нова українська школа. 30.09.2018. URL: <https://nus.org.ua/articles/shho-osoblyvogo-u-finskij-inklyuzyvniy-osviti/>

6. Кронівець Т.М., Малярчук А.В. Захист законних прав дитини та формування інклюзивного освітнього простору в Україні і ЄС. Інклюзивний соціоосвітній простір: порівняльна характеристика європейського та українського досвіду. Вінниця, 2023. С.77.

Палійчук М. І.,

здобувач освіти ІІ-Б класу відокремленого підрозділу «Науковий ліцей Житомирського державного університету імені Івана Франка»

Науковий керівник: Крайник Г.С.,

кандидат юридичних наук, доцент

Житомирського державного університету імені Івана Франка

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ ПОСМЕРТНОГО ДОНОРСТВА В УКРАЇНІ ЯК НЕОБХІДНИЙ АСПЕКТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ НА ЖИТТЯ ТА ЗДОРОВ'Я

Трансплантація в сучасному світі робить вагомий внесок у медицину. Даний метод пересаджування органів та інших анатомічних матеріалів рятує життя сотні тисяч людей у світі. Конституція України, а саме стаття 3, визначає, що людина, її життя і здоров'я визнаються в нашій країні найвищою соціальною цінністю [7]. Обов'язок держави – захищати життя та здоров'я людини. Трансплантологія є одним із її важелів забезпечення прав людини. Однак в Україні, де в 1933 р. український хірург Ю.Ю. Вороний, працюючи в Херсоні, вперше у світі виконав клінічну пересадку трупної нирки [2, с. 1132], трансплантологія не розвивається потрібними темпами. Одна з причин є чинне